

เทศน์เช้า วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมนะ

ฟังธรรมคือสั่งธรรม มีสั่งธรรมนั้นเป็นที่ฟัง เราชาวพุทธ ชาวพุทธมีพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์เป็นรัตนตรัย เป็นที่ฟังที่อาศัย คนที่มีที่ฟังอาศัย **ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติไป เห็นไหม ท่านสิ้นสุดแห่งทุกข์ นั่นนะที่ฟังอาศัยอันยอดเยี่ยม** อย่างของเจ้านี้ที่ฟังอาศัยเพื่อให้หัวใจเราไม่ว้าเหววัง ถ้าหัวใจเราไม่ว้าเหววัง เรามีพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่ฟัง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาบอก สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง มันแปรสภาพของมันโดยธรรมชาติของมัน แต่ที่มันเกิดขึ้นเหตุนี้เพราะมีคนมาส่งมาเสริมใจ เหตุการณ์มันถึงรุนแรงขึ้นมาไง พอรุนแรงขึ้นมา เราก็ทุกข์เราก็อาก ถ้าทุกข์ยากถ้าเราไปกับกระแสโลก เราไม่มีวันจบวันสิ้นหรือ ข้างนอกฟังไม่ได้ ข้างนอกฟังไม่ได้ จะฟังได้จริงๆ ในหัวใจของเรา ฟังได้คือธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังได้คือสติปัญญาที่เราจะฟังอาศัยของเราได้

ดูเด็กน้อยสิ เด็กน้อยต้องฟังพ่อฟังแม่ ฟังพ่อฟังแม่ พ่อแม่เลี้ยงดู เลี้ยงดูอบรมบ่มเพาะ ให้เจริญนิสัยให้เป็นคนดี คนดี ให้ธรรมเป็นทาน ให้ธรรมเป็นทาน ให้วิชาการ ให้มีการศึกษา ศึกษาไว้เพื่อดำรงชีพของตน ให้เอาตัวรอดให้ได้ แล้วมีสติปัญญาขึ้นมา เวลาเป็นเด็กน้อย เราก็มองเห็นจริตนิสัยตั้งแต่เด็กขึ้นมา เวลาโตขึ้นมา ลูกเราคนไหนฉลาด ลูกเราคนไหนมันคง ลูกเราคนไหนมันมีสติปัญญา เราจะภูมิใจ ภูมิใจของเราเพราะเราสั่งสอนของเรามาไง

แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าจิตดวงนี้ที่มันได้สร้างสมบุญญาธิการมา มีอำนาจวาสนาบารมี เวลาเกิดมาตั้งแต่เด็กน้อย พอเกิดมาตั้งแต่เด็กน้อย พ่อแม่ เห็นไหม เวลาทำลูกคนนี้ ทุกอย่างในบ้านมันมีความสงบ มี

ความสุข มีความรื่นเริง มีความเข้าใจกันทั้งสิ้น เวลาถูกนี้คลอออกมา กิจการของเรามี
เจริญรุ่งเรืองทั้งสิ้น ลูกคนนี้ ลูกคนนี้ไ้ เพราะเขามีอำนาจวาสนาบารมีมาของเขา

นี่ก็เหมือนกัน จิตที่เวียนวายตายเกิดในวัฏฏะ เราก้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบ
พระพุทธศาสนา ถ้าพระพุทธศาสนา สิ่งที่ว่าป็นสัจจะเป็นความจริง พระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง วันนีวันพระ วันพระไ้ วันพระ เห็นใหม่ เราละเราวาง วันฆราวาส วันญาติ วัน
โยมเรามีอยู่ทุกวัน เราทำของเราได้ **ทางของฆราวาสเป็นทางคับแคบ คับแคบเพราะว่าจะ
แสวงหาสัจจะความจริงในใจของตนได้ยาก จะอาศัยเวลาที่มันค้นคว้าหัวใจของตน**

เวลากายกับใจ กายกับใจ เวลาฟังแล้ว แหม! มันพูดปากเปี้ยปากแฉะ เกสา โลมา
นขา ทันตา ตใจ พูดกันมันป็นสมมุติบัญญัติ เป็นเรื่องโลกทั้งสิ้นไ้ มันไม่เคยเห็นความจริง
ขึ้นมาสักที ถ้าเห็นความจริงขึ้นมามันผงะเลย รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง รสของธรรม

ถ้ารสของธรรมไม่ชนะรสทั้งปวง มันจะวางรสของความโลภ ความอยากได้อยากดีมันจะ
วางได้อย่างไร มันวางได้หมดละ ถ้าป็นสัจจะเป็นความจริงนะ ใ้นี้มันเหยื่อล่อไ้ โมฆบุรุษตาย
เพราะลาภ ตายเพราะลาภ มันก็ล่อ ดูแสง สี เสียงสิ ใ้โฮ! มองแล้วแหม! มันแวววาว มันรื่นเริง
เข้าไปไม่มีอะไรหอก มันมีแต่หลอดไฟเท่านั้นนะ ไม่เห็นมีอะไรเลย แต่เรามองอยู่ข้างนอก เห็น
แสง สี เสียง แหม! มันติดพันไ้

นี่ว่านักเลง นักเลงการพนัน ที่ไหนมีการพนันก็ไปเล่นกับเขา นักเลงที่เยวกลางคืนก็เที่ยว
กลางคืน นักเลง นักเลงไ้ เราป็นนักเลงธรรมะ นักเลงธรรมะ เห็นใหม่ อยู่ที่บ้าน อยู่ในห้องพระ
อยู่ที่ไหนก็ได้ หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ แล้วพุทโธ พุทโธ บริกรรมถึงองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เราไม่มีที่พึ่งที่ไหนแล้ว

ในสมัยพุทธกาลนะ ที่ว่า เวลาเขาโดนกลั่นโถนแกล้งจนต้องเสียชีวิตไปนะ เขาบอก “ไม่
มีที่พึ่งที่ไหนพึ่งได้เลย เราจะพึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าอยู่ที่ไหนละ ก็อยู่ในหัวใจของเราไ้ไ้ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานไ้ กำหนด กำหนดที่
หัวใจของเรา กำหนดลมหายใจเข้า ลมหายใจออก หายใจเข้า หายใจออก ถ้ามันพุทโธ พุทโธ มี
คำบริกรรมคือการท่องบ่น การท่องบ่นเพราะอะไร

ธรรมชาติของคนเกิดมาด้วยความรู้สึก ความนึกคิด ความนึกคิดมันเกิดโดยธรรมชาติของ มันไง โดยธรรมชาติของมันไง แต่ความรู้สึกนึกคิดมันไม่มีสติ ไม่มีปัญญา ไม่มีใครคั่นคว้า ไม่มีใครคุ้มครอง ไม่มีใครดูแลมันไง มันก็เลยเป็นหัวใจนาตา แล้วก็หาความพึ่งข้างนอก หาพึ่ง ข้างนอกก็จะหาคนนั่นที่พึ่ง หาคนนี่ที่พึ่ง

ถ้าเป็นโลกมันก็เป็นอย่างนี้จริงๆ รัฐบาลเป็นที่พึ่ง ในประเทศชาติรัฐบาลปกครองดูแล รัฐบาลต้องเป็นที่พึ่ง ข้าราชการเป็นผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมายต้องเป็นที่พึ่ง แล้วถ้ามันเป็นที่พึ่ง ต่างคนต่างสิ้นไร้ไม่ตอกแล้วพึ่งใครล่ะ ก็หวังจะพึ่งเขาทั้งหมดไป จะพึ่งคนนั้น จะพึ่งคนนี้ จะพึ่ง คนนั้น แล้วไม่มีใครให้พึ่งได้เลย เพราะเขาก็พึ่งไม่ได้ เขาก็สู้ของเขาเหมือนกัน

แล้วมาถึงที่เราละ อ้าว! จบแล้ว เหลือเราคนเดียวแล้ว เราไม่มีที่พึ่งที่ไหนทั้งสิ้นแล้ว เรา พึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พึ่งพุทธโธ เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน **ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณา สังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด** เราไม่ประมาทเดินเล่อไป จะพึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกอย่าประมาท องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรินิพพานไปแล้ว ๒,๐๐๐ กว่าปี ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น ศาสดาของเรา ถ้าเรามีสติปัญญาเรารักษาสติปัญญาของเราไป

วันพระ วันพระ วันพระ เห็นไหม พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เวลาพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่งที่อาศัย เป็นที่พึ่งอาศัย เห็นไหม คนที่มีที่พึ่งที่อาศัย ก็อาศัยพึ่งข้างนอกทั้งสิ้น เรามีที่พึ่งที่อาศัยแล้ว จิตใจมันเข้มแข็งแล้วมันเห็นปัญหาชีวิต เฮ้ย! เป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่อง ธรรมดาณะ เราต้องการที่พึ่งที่อาศัยที่อุดมสมบูรณ์

เวลาพระกรรมฐาน เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม เป็นธรรม เห็นไหม สิ่งที่อุดมสมบูรณ์ มันมีแต่กิเลสไป มันเป็นหมู่นอนบนเตียงไป มันจะรอให้กิเลสมันมากอยหลอกคอยล่อไป มันจะ เป็นคนโหมมบุรุษไป มันจะมีลาภ มีสักการะ มีชื่อเสียง เรื่องของโลกไป ครูบาอาจารย์เราทั้งหมด เลย หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านแบกกถด แบกสะพานบาตรเข้าป่าเข้าเขาไปไป เข้าป่าเข้าเขา ไปมันก็อาศัยแต่บ้านเล็กๆ น้อยๆ ๒ หลัง ๓ หลังเพื่อประทังชีวิตเท่านั้น

เวลาสิ่งที่เป็นที่พึ่งในบ้านในเมือง ในวัดบ้านเขาอุดมสมบูรณ์ไปหมด ทำไม่ไม่ไปพึ่งไปอาศัยล่ะ ทำไม่ครูบาอาจารย์ของเราท่านทั้งหลาย หลวงตาท่านบอกเทศบาล ๑ เทศบาล ๒ ธรรมชาติมันเกิดไม่ได้หรอก เทศบาล ๑ เทศบาล ๒ มีแต่กระดูกหมูเิ่ง กระดูกหมู ต้มกระดูกหมูเิ่ง ต้มซุบน้ำซุบไป เวลาในป่าในเขาไม่มีหรอก มีแต่น้ำตก มีแต่สระน้ำคอยเอาธมกรกไปกตมาเพื่อดำรงชีพเท่านั้นนะ

นี่เงเวลาสิ่งมีที่พึ่ง ที่พึ่ง เราอยากมีที่พึ่งที่อุดมสมบูรณ์ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ความอุดมสมบูรณ์มันอาศัยกระแสสังคมาใหม่ กระแสสังคมาไม่ไหล ถ้ามันปิด ก็กอกน้ำมันปิด น้ำไม่มีเลย ก็กอกน้ำปิดแล้วตายหมดเลย เราจะพึ่งตัวเราเอง เราจะพึ่งสัจจะความจริง ไปอยู่ในป่าในเขามันเป็นสัจจะเป็นความจริงอย่างนั้น เราแสวงหาของเราอย่างนั้น น้ำไหลรินตามซอกเขา เป็นธรรมชาติของมัน มันไหลรินทั้งปี เราก็อาศัยสิ่งนั้น หาบิณฑบาตอย่างนั้น เวลาเลี้ยงชีพอย่างนั้น เวลามันเอาตัวรอดได้

ถ้าเกิดภัยพิบัติ สิ่งที่จะเหลืออยู่ก่อนก็คนที่มศีลมีธรรม เพราะคนที่มศีลมีธรรม ศีล ๕ ศีล ๘ อาหารเย็นงดเว้นแล้ว แล้วถ้าศีล ๑๐ เพราะเราประพฤติปฏิบัติมีอเดียว สิ่งที่จะพึ่งพาอาศัยมันใช้ได้ตลอดไปรอดฝั่ง มันพาไปได้ นะ คนมีศีล มีธรรม คนมีหลักมีเกณฑ์

วันพระ วันพระ วันพระเป็นผู้ประเสริฐ วันพระเป็นผู้ประเสริฐ ประเสริฐที่ไหน ประเสริฐที่หัวใจใจ เวลาจิตใจมันมั่นคงตั้งขึ้นมาะ เวลาพระอดอาหารเรา เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านอดอาหาร ๕ วัน ๑๐ วัน เป็นเดือนท่านอดได้ ถ้าอะไรขาดแคลน ขาดแคลนก็ไม่มี ความจำเป็นมันก็เรื่องธรรมดา เดียวไปข้างหน้ามันก็มีของมันจนได้ นะ ถ้ามีของมันจนได้ ถึงตรงนั้นเราก็เลี้ยงชีพของเราต่อไป สิ่งที่จะดำรงชีพได้ผู้มีศีลมีธรรมเพราะอะไร มันรู้จักประหยัด รู้จักมัธยัสถ์ รู้จักแก้ไขวิกฤติในชีวิตนี้

ที่พึ่งที่อาศัย ถ้าหัวใจเป็นธรรม เป็นธรรมแล้ว เราอาศัยความรู้สึกนึกคิดเรา อาศัยหัวใจของเรา เราใช้ปัญญากลั่นกรองของเรา เรามีที่พึ่ง ที่พึ่ง แล้วมันอบอุ่น แล้วถ้ามันถึงที่สุด เวลา กอกน้ำมันปิดแล้วไม่มีอะไรเป็นที่พึ่งเลย ก็เรานี้แหละ หัวใจนี้แหละ มันมีที่พึ่งของมันได้ ถ้าพึ่งของมันได้ เวลามันสงบระงับเข้ามา มันอิมหน้าสำราญ มันไม่หิวกระหายอะไรเลย

พระเจ้าพิมพิสาร อชาติศัตรูโดยความเชื่อไปเชื่อเทวดาทั้ง ให้ฆ่าพ่อ ฆ่าพ่อ ฆ่าทำไม เดี่ยวพ่อก็ให้เอง แล้วถ้ามีงตายก่อนละ อ้าว! ตายก่อน เออ! น่าสนใจ แต่ด้วยความผูกพันทำไม่ได้ เอาไปขังไว้ อาหารก็ไม่ให้ สิ่งใดก็ไม่ให้ ไม่ตายเสียที เห็นเดินจงกรมอยู่ ให้เอามืดไปกรีดเท้าไม่ให้เดินจงกรม ไม่ให้เดิน

การเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา สิ่งนี้มันยึดชีวิตเราไปมากมายมหาศาลเลย ถ้าใจเป็นธรรมนะ แต่เวลาถ้ามันโดยทางโลกมันก็เป็นเรื่องธรรมดา ร่างกายนี้ต้องการสารอาหาร เราเกิดเป็นมนุษย์เรากินอาหารเป็นคำข้าวไข่ หัวใจของเราต้องการธรรมะ หัวใจมันขึ้นบาน เบิกบานของมัน สิ่งต่างๆ มันเบาบางไปทั้งสิ้น แต่ถึงที่สุดแล้วพระเจ้าพิมพิสารก็สิ้นชีวิตไป เพราะการอดอาหารไป การอดอาหารทำลายทั้งสิ้น

กว่าจะสิ้นชีวิต เห็นไหม อชาติศัตรูเวลาฆ่าพ่อแล้ว ทำลายพ่อ ปิตุฆาต ปิดกั้นมรรคผลเลย ปิดกั้นมรรคผลแล้วมาด้วยความทุกข์ความร้อนในใจของตนที่หลัง หมอชีวกโกมารภัจจ์พาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการไปเทศนาว่าการจนเปิดหูเปิดตาขึ้นมา โอโฮ! มีศรัทธา มีความเชื่อ มีเคารพบูชามาก จะทำอะไรก็ต้องถามพระพุทธรูปเจ้าก่อน จะยกทัพไปตีใครถามพระพุทธรูปเจ้าก่อน ถามทั้งสิ้นเพราะว่าเคารพบูชาอย่างสูงสุดไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน เวลาฆ่าสงฆ์ไป เวลาฆ่าสงฆ์ปรินิพพาน ซ็อกเลย

สิ่งที่ว่าสิ่งที่เป็นไป เป็นไป ดูความเชื่อถือถือความศรัทธาขนาดนั้น แต่ด้วยความเห็นผิดด้วยการไปทำปิตุฆาตเสียก่อน ถ้าไม่ทำปิตุฆาตเสียก่อน อนาคตอย่างน้อยเลย เวลาคนเกิดมานะ คบมิตร มิตรดีหรือมิตรชั่ว ถ้ามิตรชั่วมันพาไปหลงเหลือทั้งสิ้น แต่คบมิตรดี มิตรดีไหน ฉะนั้นเขาจะดูคนนั้นว่านิสัยใจคออย่างไร ก็ดูคนรอบข้างนั้น ถ้าคนรอบข้างมันเข้ากันโดยธาตุ แต่เราศึกษาแล้ว ธาตุของเรามันจะตั้งขนาดไหน ธาตุของเราจะต่ำต้อยขนาดไหน นั่นเป็นเรื่องอดีต

เวลาเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาแล้วนะ สิ่งใดที่สร้างมา อดีตชาติแต่ละคนมันไม่เหมือนกัน การสร้างสมบุญญาธิการของคนมาไม่เหมือนกัน สติปัญญาของคนไม่เหมือนกัน เวลาคนที่สติปัญญาเห็นเขาตื่นตุมกันไป เราไม่ตื่นตุมไปกับเขา แล้วยังเที่ยวบ้าย

ด้วยให้มันกลับมาเป็นปกติใจ เห็นเขาขาดแคลน เรามีสิ่งใดเราเจือจានเขาได้ เราเจือจานเขา ถ้าเห็นเขาผิดปกติเราช่วยเหลือเจือจาน

แต่ถ้าคนที่มันเห็นแก่ตัว มันเห็นสิ่งใดมันยุมันเหยไปเลยนะ มันยุเหยเพราะอะไร หนึ่ง ตัดคนแข่งขัน ตัดคู่แข่งกันไปหนึ่ง ตัดยังสิ่งที่เราจะได้ เราจะได้เสียเอง มันคิดไปนู่นนะ นี่เพราะอะไร เพราะจิตใจคนไม่เหมือนกันไง ถ้าจิตใจไม่เหมือนกัน ฉะนั้นพอไม่เหมือนกัน เราเกิดมาแล้ว เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราจะนั่งสมาธิภาวนา เราจะไปวัดไปวาของเรา มันจะขาดแคลน ขาดตกบกพร่อง มันจะอุดมสมบูรณ์อย่างไร นี่คืออำนาจวาสนาบารมีของเรา

แต่เรากล้าหาญนะ เราเย็ดอกเลย บุญเรามีเท่านี้ ไม่ต้องไปอับอาย ไปเชิดหน้าชูตาไปกับใคร นั่นมันเรื่องของเขา เวลาเรื่องของเขา เขามีความสุขของเขาอย่างนั้น ใ้อะไรนะนิสัยเราเป็นอย่างนี้ไง เราอยากมีความสุขแบบเขา จะไปทำแบบเขา ไม่มีอะไรหรอก เพราะว่ามันเป็นการหลอกหลวงใจตัวเอง ใจตัวเองก็ไม่ชอบ แต่อยากได้แบบเขาไง กระแสสังคมไง แล้วก็เข่งไปให้ได้เหมือนเขา แล้วเป็นความสุขใหม่ ไม่เห็นเป็นเลย เป็นความพอใจใหม่ ไม่เห็นเป็นเลย เพราะมันไม่ตรงกับจริตนิสัยเราไง

ภาวนาก็เหมือนกัน เวลาภาวนาแล้วถ้ามันขาดตกบกพร่อง มันไม่สมบูรณ์ของมัน เราก็พยายามของเรา พยายามของเรา อริยสังขมีหนึ่งเดียวเท่านั้นนะ ศีล สมาธิ ปัญญา มันเหมือนกันทั้งสิ้น จะมีครูบาอาจารย์องค์ไหน จะสอนอย่างไร ถ้าเป็นความจริงนะ เป็นศีล เป็นสมาธิ เป็นปัญญานะ ปัจจัยตั้ง สันติปฏิญญา สมาธิเป็นสมาธิ มันจะเป็นสมาธิหลับตา ลืมตา สมาธิบ่าบอคอแตก ใ้อันนั้นอาจารย์พาหลงผิดไป ใครมีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหนก็เชื่อตามกันไป ใ้อเชื่อตามก็เชื่อตามๆ กันไป

ความเชื่อ ความเชื่อนี้เป็นศรัทธานะ ศรัทธาความเชื่อเป็นอริยทรัพย์ เพราะมีศรัทธาความเชื่อมันถึงทำให้เราชวนขวยคั่นคว่า แต่! แต่เพราะอำนาจวาสนาเราไปเชื่ออย่างนั้นไง เพราะเราไม่เชื่อพระพุทธเจ้าไง ถ้าเราเชื่อพระพุทธเจ้า เราเชื่อแบบนั้นเราถึงมาแสวงหามา คั่นคว่า แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้กาลามสูตร อย่าเชื่อแม้แต่อาจารย์ของตน อย่าเชื่อแม้แต่ครูบาอาจารย์ที่สอนไง สอนแล้วเอามาวิเคราะห์หิวฉัย เราทำของ

เราได้อะไรไม่ได้ มันจิตนิสัยเข้ากันได้หรือไม่ได้ ถ้าจิตนิสัยเข้ากันได้มันตอบใจത്യ่อกไป มันก็ปล่อยวางได้ มันเข้าใจได้ไง พอเข้าใจได้ ความเข้าใจได้ก็เป็นตัวตนของตนไง

ความเข้าใจของเรา ความเห็นของเรามันปล่อยทิฐิมานะของเราไป ถ้ามันปล่อยทิฐิมานะของเราเข้าไปแล้ว มันก็เป็นหนึ่งเดียว เป็นอันเดียวกันนั่นไง ถ้าเป็นอันเดียวกัน กาลามสูตรอย่าให้เชื่อ อย่าเชื่อ เราปฏิบัติของเราให้เป็นจริง ถ้าเป็นสมาธิมันต้องเป็นสมาธิจริงๆ ถ้าเป็นสมาธิขึ้นมา สมาธิ เห็นไหม มันก็เป็นสมาธิ สมาธิเป็นอย่างอื่นเป็นอะไร มันเป็นแต่ชื่อซะด้วย ไปศึกษาศีล สมาธิ ปัญญา อ้อ! สมาธิก็ว่างๆ อย่างนี้ ว่างๆ ไม่ทำอะไร ไม่คิดอะไร มันว่าเป็นสมาธิ ไม่เห็นเป็นเลย

สมาธิมันเป็นสมาธิของปุถุชน ปุถุชนคนหนาเวลาทำสมาธิ กัลยาณชน กัลยาณชนควบคุมหัวใจของตนได้ กัลยาณชน ศรัทธา อจลศรัทธาไง ศรัทธาเชื่อมั่นในพระพุทธานุชาต เชื่อมั่นในพระพุทธานุชาต พระธรรม พระสงฆ์ ไฟมันจะไหม้ลามมาขนาดไหน สังคมมันจะรุนแรงมาขนาดไหน มันจะมีความทุกข์ความยากขนาดไหน หัวใจของเรามีพระพุทธานุชาต พระธรรม พระสงฆ์ อจลศรัทธา ศรัทธามั่นคงที่ไม่คลอนแคลน

แล้วถ้าทำความสงบของใจขึ้นมา มันทำความสงบของใจแล้วยกขึ้นวิปัสสนาเป็น ยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็น คนส่วนใหญ่แล้วทำตรงนี้ทำกันไม่ได้ การยกขึ้นสู่วิปัสสนาไป เราก็คิดว่าวิปัสสนาก็ทำความสงบของใจ สมณะเราก็ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ก็ปากเปียกปากแฉะไป ใช้นี้มันคำพูด ใช้นี้คือสัญญาอารมณฺ์ อารมณฺ์มันสร้างรูปแบบขึ้นมาไง เห็นตามทฤษฎีแล้วก็สร้างว่าจะเป็นอย่างนั้น ไม่เป็นหรอก ไม่เป็นเพราะมันไม่เป็นความจริงไป

ถ้าเป็นความจริง คุณธรรม คนมีศีลมีสัตย์เขาก็อยู่ในศีลในสัตย์ของเขาอยู่แล้ว คนที่ภาวนาเป็น โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล มันยิ่งละเอียดลึกซึ้งกว่านั้น ลึกซึ้งกว่านั้นเพราะอะไร เพราะจากโลกียะไป เราเกิดมาจากโลกไป เกิดจากพ่อจากแม่ไป เราเกิดจากทิฐิมานะของเราไป เราเกิดจากกิเลสตัณหาความทะยานอยากของเราไป แล้วธรรมโอสธ สิ่งที่จะถอดจะถอนไป จะถอดจะถอนที่เกิดขึ้นมันถอนที่จิตได้สำนึกไป มันถอนทิฐิมานะ ถอนถึงสังโยชน์ไป เครื่องร้อยรัดของหัวใจไป แล้วรู้จักใหม่ อะไรมันร้อยรัด แล้วรัดอย่างไร

ขนมมัดไ่มันมัดไว้ ไม่เคยเห็นหรือก มันเลยสุ่มๆ เคาๆ ไง แล้วมันก็ผิดๆ ฎุกๆ ไปอย่างนั้น แล้วเราก้ทำกันไป แล้วอะไร เราเชื่อใจ เอ๊ย! อาจารย์เราเก่ง คู้ย! ยอดเยี่ยมกระเทียมดอง กระเทียมดองเขาเอาไว้ตำส้มตำ เขาไม่เชื่อมันมันหรือก เขาเอาไว้เคี้ยวกินด้วย มันดีขนาดไหน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน แม้แต่เราองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ต้งปรินิพพานในคืนนี้ แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุดก็ต้งนิพพานไป มันมีสิ่งใดที่จะคงที่ตายตัว มันไม่มีหรือก ถ้าไม่มีแล้วทำอะไรรู้ขึ้นมา ให้รู้จริงใจ วันพระใจ ผู้ประเสริฐในใจใจ ถ้ามันประเสริฐของมันขึ้นมาแล้วนะ เห็นอกระแสสังคม ยืนดูเขาด้วยความธรรมสังเวชใจ ไม่ใช่ยืนดูเขาด้วยความสะใจ ยืนดูเขาด้วยการแบกโลก ยืนดูเขาด้วยสังจธรรม ธรรมะมันเกิดขึ้นใจ สังจธรรม สังจธรรมที่มันแปรปรวนของมันใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศยืนยันไว้ ๒,๐๐๐ กว่าปีไง แล้วเราก้รู้ เราก้เห็นด้วยใจที่เป็นธรรมใจ เห็นแล้วมันสังเวชใจ สังเวชว่าดูสิคนมันแตกตื่น ตื่นตูมกันอย่งนั้น คนที่มันทุกข์มันยากเป็นอย่งนั้นนะ แล้วเราละสังเวชใหม่ สังเวช เราก้เป็นคนเหมือนกัน แต่ที่เรายืนอยู่ได้เพราะอะไร ด้วยสติ ด้วยปัญญาของเราไง สติปัญญาที่มันใคร่ควรวญนี้ไง ปลงธรรมสังเวช แล้วถ้ามันเข้าไปถึงในหัวใจมันยังสังเวชเข้าไปใหญ่ สังเวชถึงวิญญะไง

เวลาครูบาอาจารย์ของเราลาวิญญะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นลากันที่ ภพชาติพอแล้ว จบสิ้น เอวัง